

Plan van aanpak Ateliers en Expositieruimten

1 Inleiding en aanleiding

In onze stad is een groot tekort aan ateliers en expositieruimte. In het Cultureel Perspectief Zwolle 2040 hebben wij dit gebrek aan ruimte als een grote hindernis genoemd voor de ontwikkeling van onze artistieke en creatieve makers. De aanpak van dit knelpunt is daarom in de Uitvoeringsagenda tot een van de prioriteiten voor de komende jaren gemaakt. In dit “Plan van Aanpak Ateliers en Expositieruimten” zetten wij concrete stappen om het knelpunt op de korte termijn op te lossen. Daarnaast doen wij een voorzet voor de aanpak van de problematiek op de langere termijn.

Zwolle is een creatieve en ondernemende handelsstad. Om onze economie innovatief en vernieuwend te houden, is een levendige artistieke en creatieve sector een eerste vereiste. Wij hebben de sector hard nodig om onze ambitie van de vierde economische regio van het land waar te maken. Een artistiek en creatief klimaat is bovendien een voedingsbodem om onze kunst en cultuur te stimuleren. Het maakt Zwolle aantrekkelijk voor onze inwoners, én voor de mensen en bedrijven die zich in Zwolle willen vestigen. Dit plan van aanpak sluit ook nauw aan bij het Economisch Perspectief dat in 2021 is opgesteld.

Om als creatieve makers goed te kunnen werken, moet de stad optimale faciliteiten bieden. Dit is de basisvoorwaarde voor de bloei van de sector. Hier schort het op dit moment ernstig aan. De behoefte aan faciliteiten is vooral een behoefte aan werkruimte en presentatieplekken. Wij hebben deze behoefte geobjectiveerd in m2: het HEVO onderzoek (2020) laat zien dat er concrete behoefte is aan werkruimte en expositieruimte, zij het dat de atelierbehoefte vooral uitgaat naar betaalbare ateliers.

Bij de verhuur van onze betaalbare atelier ruimte is er momenteel weinig sprake van doorstroming. Sommige ateliers worden oneigenlijk gebruikt, bijvoorbeeld voor opslag. Gezien de geringe oppervlakte aan atelierruimte is het gebrek aan doorstroming ook een van de knelpunten die wij moeten aanpakken om ruimte te kunnen bieden aan jonge starters.

Naast dit primaire knelpunt van m2-ruimte, zijn er obstakels in de netwerkvorming. De fragmentatie in vele ZZP-bedrijven waaruit de sector bestaat, maakt het lastig om elkaar te ontmoeten, kennis te delen en zo verder te professionaliseren. Tot op heden is de sector onvoldoende in staat gebleken dit probleem zelf op te lossen.

Wij realiseren ons dat de sector zeer breed is: veel bedrijven met grote onderlinge verschillen. Sommigen zijn succesvol en redden zichzelf, anderen vragen onze aandacht. In dit plan van aanpak brengen wij focus aan. Wij volgen hier de TNO indeling van de sector naar 1) de kunsten en erfgoed; 2) entertainment en media; 3) de zakelijke creatieve dienstverlening. Wij richten ons in dit plan met name op de kunsten. Juist bij de bedrijven in dit segment wordt de nood aan betaalbare ruimte gevoeld. Wij zien namelijk dat voor de zakelijke creatieve dienstverlening marktpartijen actief zijn die voldoende werkruimte aanbieden, waarvan de hoogte van de huur door dit type bedrijven kan worden opgebracht. Wij beschouwen ons vooral verantwoordelijk voor de autonome kunstenaars die door hun andersoortig verdienmodel het lastig hebben

om voldoende inkomsten te genereren om de meer commerciële huurprijzen op te kunnen brengen. Daarnaast gaat onze aandacht uit naar talentvolle pasafgestudeerden en starters, die nog een plek in de wereld van de artistieke en creatieve bedrijvigheid moeten veroveren. Ook zij hebben een vraag naar betaalbare werkruimten.

Om een antwoord te bieden op de knelpunten, willen wij de problemen zowel op de korte termijn als op de lange termijn aanpakken. Met dit plan van aanpak zetten wij stappen naar een integraal atelierbeleid. In het eerste deel staat concreet benoemd wat wij nu (in 2022) doen om méér m² te maken voor de subsector kunsten.

Op dit moment (2022) hebben wij in totaal 19.322 m² aan atelierruimte in stad. Naar schatting is hiervan ongeveer 9.154 m² betaalbaar voor onze primaire doelgroep van kunstenaars (TNO categorie Kunsten en Erfgoed).¹ Deze vierkante meters staan onder druk: Rieteweg 10 staat op de planning om per 2024 te worden gesloopt, er is een langjarige wachtlijst van atelier-zoekenden en de groei van de stad zal naar verwachting leiden tot een toename van de vraag naar ateliers.

Voor de komende 4 jaar richten wij ons op de realisatie van de vervanging van Rieteweg 10 (1.087 m²) en het wegwerken van een groot deel van de wachtlijst (1.200 m²). Daarnaast willen wij een begin maken met het inspelen op de groeitrend van onze stad (1.000 m²).

Ons doel voor de nabije toekomst is dus het realiseren van in totaal om 3.287 m², ongeveer tussen de 50 à 100 ateliers (30 à 60 m² per atelier).

Het tweede deel van dit plan van aanpak richt zich op de voorbereiding van beleid voor de langere termijn. Hier richten wij ons op de knelpunten van het atelier- en expositiebeleid die structureler van aard zijn en een beleidsmatige aanpak behoeven. Als onderdeel van gebiedsontwikkelingsprojecten is de doorlooptijd soms ook langer. Het simpelweg toevoegen van ruimte biedt onvoldoende oplossing voor de problemen die wij in dit beleidsterrein zien.

1.1

Korte termijn acties

Voor de korte termijn gaan wij ons sterk maken voor het behoud van het bestaande atelierbestand en het uitbreiden van de m², door het pakken kansen die zich nu voordoen. Met het HEVO rapport uit 2019 in de hand hebben wij een beeld van de m² die wij op dat moment beschikbaar hadden (belangrijkste toevoeging sindsdien: het Academiehuis):

Tabel 1: overzicht van accommodaties en m²

ACCOMMODATIES VAN DE GEMEENTE	M ²	TOTALEN
SAZ ateliers	4.049	
Rieteweg 10	1.087	

¹ De betaalbare ruimte wordt aangeboden door Rieteweg 10 (1.087 m²), DOAS (1.948 m²) en CO (deels, naar schatting 6.119 m²).

Datum
Titel

8 maart 2022
Plan van aanpak

COMMERCIËLE ACCOMODATIES		
CO Esdoornstraat	6.073	
CO Grote Voort	6.165	
DOAS	1.948	
TOTAAL ATELIERS ACCOMMODATIES		19.322
TENTOONSTELLINGSRUIMTE		
Blauwdruk	150	
Langhuis	645	
Stichting Palet	75	
Academiehuis	364	
Stadkamer		PM
De Anningahof		PM
TOTAAL TENTOONSTELLINGSRUIMTE		1.234
THEATERS / POPPODIA		
De Spiegel	3.855	
Odeon	2.860	
Hedon	2.916	
Eureka	285	
TOTAAT THEATERS / POPPODIA		9.916
MUSEA EN FILMHUIS		
De Fundatie	1.762	
Herman Brood Experience	154	
ANNO	1.192	
Het Fraterhuis	482	
TOTAAL MUSEA EN FILMHUIS		3.590

De analyse van HEVO helpt ons om te benoemen waar het aan schort. Helaas wordt in het rapport de behoefte aan m2 atelierruimte niet verder geëxpliciteerd. Er wordt opgemerkt dat er vooral behoefte is aan betaalbare ruimte voor starters. Tevens wordt er een benchmark-vergelijking gemaakt met Eindhoven, dat met 100.000 inwoners streeft naar een target van 15.000 m2. Voor Zwolle zou dit dan neerkomen op een kleine 20.000 m2. Met deze areaal-berekening is echter geen rekening gehouden met de vervangingsvraag van Rieteweg 10, de bestaande wachtlijst, de betaalbaarheid en de groei van de stad. Als wij dit in de beschouwing betrekken, dan zijn de geluiden te verklaren die wij uit de stad horen over de tekorten die er zijn. Nadere bestudering van de discrepantie leidt tot de volgende corrigerende kanttekeningen en berekeningen:

Datum
Titel

8 maart 2022
Plan van aanpak

1. De planning is om Rieteweg 10 per 2024 te slopen. Er moet 1.087 m2 aan huidige huurruimte worden vervangen. De huidige gebruikers melden zich al bij ons voor vervangende ruimte en beginnen om zich heen te kijken naar mogelijkheden elders, ook buiten Zwolle;
2. De 4.049 m2 van SAZ zijn verdeeld over 61 ateliers, met gemiddeld dus 66 m2. Sommige ateliers worden gebruikt door meerdere kunstenaars. SAZ kent een wachtlijst van 40 personen. Als aan deze wachtenden een ruimte wordt toegekend van 30 m2, dan is de vraag 1.200 m2.
3. Kunstenaars geven in gesprekken met ons aan dat de marktconforme huurprijs van CO (Creatieve Coöperatie) voor hen niet of nauwelijks betaalbaar is. Daarom brengen wij hier een "correctie" aan door aan te nemen dat ongeveer de helft van de CO-ruimte betaalbaar is voor onze primaire doelgroep. Van het totaalaanbod aan m2 van CO nemen wij dus aan dat 6.119 m2 betaalbaar is voor kunstenaars.

Deze kanttekening leidt tot het volgende overzicht aan m2 behoefte:

Tabel 2: berekening van nog te realiseren m2

	Huidig aantal m2	
	19.322	
Creatieve Coöperatie: "betaalbare" m2		-6.119
Rieteweg 10 Vervanging m2		-1.087
SAZ Wachtlijst m2		-1.200
Huidig aantal m2 na correctie	10.916	
Target	20.000	
Nog te realiseren	9.084	

Met bovenstaand overzicht van de (gecorrigeerde) huidige situatie en de gewenste omvang aan m2, zetten wij onze m2 uitbreiding op 9.000 à 10.000 m2. NB: Dit aantal is nog zonder verdiscontering van de te verwachten groei van de stad! Deze uitbreiding is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Voor de korte termijn richten wij daarom onze focus op het faciliteren van onze primaire doelgroep van kunstenaars, door de vervanging van Rieteweg 10 en het verminderen van de wachtlijst van SAZ. Hier doen zich de knelpunten op de korte termijn voor.

1.1.1

Behoud van het bestaande

Gemeente Zwolle biedt ongeveer 60 ateliers aan, verdeeld over 5 panden in de stad en ongeveer 20 ateliers in Rieteweg 10. De verhuurbare vloeroppervlakte in Rieteweg 10 is 1.087 m2. Sommige ateliers worden door meerdere kunstenaars of makers gebruikt.

Datum 8 maart 2022
Titel Plan van aanpak

Daarnaast bieden Zwolse Theaters en Hedon oefenruimte en kantoorruimte aan voor makers in de podiumkunsten en popmuzieksector.

De locatie Rieteweg 10 wordt per 1 januari 2024 gesloopt. Voor de huidige huurders zoeken wij naar alternatieven.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
Wij brengen de mogelijkheden en kosten van herlocatie Rieteweg 10 in kaart en laten de raad besluiten over investering in- en financiering van een alternatieve locatie. Op dit moment zijn we in gesprek met meerdere mogelijkheden voor zowel <i>placemaking</i> , als herontwikkeling.	2022	Raadsbesluit	01-07-2022

1.1.2 Toevoegen van m2

In 2022 is het areaal aan expositiemogelijkheden uitgebreid met de toevoeging van het Academiehuis Grote Kerk aan de culturele basisinfrastructuur. Op korte termijn gaan wij het aantal m2 uitbreiden met nieuwe werkruimten door kansen te benutten. Enige mogelijkheden doen zich voor op de middellange termijn. In 2022 gaan wij de toevoeging van deze locaties voorbereiden. Het gaat om de volgende locaties:

1. Het pand van Collectie Overijssel, Van Wevelinkhovenstraat

Dit pand is eigendom van Rijksvastgoed en wordt gehuurd door de Collectie Overijssel. Na overheveling van de publieksfunctie van Collectie Overijssel naar ANNO komt in het voorjaar van 2022 het publieksdeel van het pand vrij. Hier gaan wij binnen de beschikbare ruimte van 5676 m2 een aantal werkplekken maken. NB: Wij daarbij volledig afhankelijk van de medewerking van rijksvastgoed.

Het pand leent zich niet voor elke vorm van bedrijfsuitoefening. Wij kijken op basis van inschrijvingen op de wachtlijst waar de urgentie onder de subsector Kunsten het hoogst is.

Een deel van de ruimte, met name aan de zijde van de Van Wevelinkhovenstraat, is zeer geschikt als publiek toegankelijke expositieruimte. Hiermee kunnen wij laten zien wat kunst en cultuur kan betekenen als *placemaking* voor de gebiedsontwikkeling van de Noordschil.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- De ateliervraag is integraal onderdeel van de gebiedsontwikkeling Noordschil; - Wij voeren gesprekken met de directeur Collectie Overijssel en Rijksvastgoed. - Wij maken een kostenraming en brengen de kosten ten laste van de extra middelen die beschikbaar zijn voor atelierbeleid.	2022	Een aantal tijdelijke werkplekken en zo mogelijk expositieruimte.	01-07-2022

Datum 8 maart 2022
Titel Plan van aanpak

--	--	--	--

2. De Wheeme

Met de vernieuwbouw van de Wheeme levert Gemeente Zwolle zelf ook een substantiële bijdrage aan de verruiming van de atelier- en expositie-oppervlakte. Wij streven ernaar om in de Wheeme een mengvorm te maken van expositieruimte en werkruimten. Er is een uitgesproken behoefte aan meer expositiemogelijkheid voor het middensegment van kunst. Het pand kan deze mogelijkheid bieden op de begane grond. Daarnaast bieden de overige verdiepingen ruimte voor ateliers. Het gaat om 598 m2 (netto), die in 2024 beschikbaar komt.

De ligging van het pand is sturend voor de invulling met culturele activiteiten. Het pand draagt als kleine expositieruimte bij aan de ambitie om rond de Fundatie een “dwaalgebied” te maken, dat bezoekers aan dit museum uitnodigt tot een langer verblijf in onze stad.

Bij de begrotingsbehandeling van de Uitvoeringsagenda is aangekondigd dat voor de Wheeme een separaat investerings- en exploitatievoorstel zal worden gedaan aan de raad.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- Samen met Vastgoed en de projectleider Binnenstad maken wij een planning en investeringsraming en laten de raad besluiten over de financiering van de investering en de exploitatiesubsidie.	2022	Raadsbesluit	Q3 van 2022 (nieuw college en raad)

3. Dwarz

Het pand Papendwardsstraat 12 is tijdelijk in gebruik als atelierruimte en cursuslokaal van Cibap. In het pand is ook een winkel, waar studenten en alumni hun producten verkopen. Er zijn 16 werkplekken voor alumni in het pand. Met ingang van 2022 wordt het pand permanent aan ons atelierbestand toegevoegd door de subsidiëring structureel te maken.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- De incidentele subsidie voor Cibap is structureel gemaakt. - De subsidie wordt gedekt uit de begroting van Cultuur	2022	16 permanente werkplekken	2022

4. Mogelijkheden in het Odeon-complex

Datum 8 maart 2022
Titel Plan van aanpak

In 2024 vertrekt de opleiding IPO van Windesheim uit het complex Odeon, aan de zijde van de Koestraat. Op termijn zal ook het Fraterhuis uit dit complex vertrekken en ruimte achter laten.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- Met Vastgoed en de directeur Zwolse Theaters worden gesprekken gevoerd over herbestemming. Daarbij wordt gedacht aan ateliers, expositiemogelijkheden en oefenruimte voor podiumkunsten en muzikanten.	2023	Afhankelijk van de uitkomst van de gesprekken met betrokkenen	2024 en 2025

5. *Het Lokaal*

Op de Bergkloosterweg staat de voormalige lagere school van Berkum, die ruimte biedt aan 4 ateliers (Bergkloosterweg 46). Tegenover dit pand ligt het voormalige Lokaal Voor Christelijke Belangen (1928), dat de laatste jaren als paardenstal in gebruik was. De ruimte is 125 m2. In 2022 wordt deze locatie gerenoveerd en gereedgemaakt voor atelierruimte. Er kunnen 4 à 6 ateliers worden gehuisvest.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- Wij overleggen met Vastgoed over de renovatie/herinrichting van het pand. - De exploitatie komt ten laste van de begroting Cultuur.	2022	4 à 6 permanente ateliers	2023/2024

6. *Harculo*

De voormalige energiecentrale van Harculo is tijdelijk in gebruik als expositielocatie. Kunstenaar Ronald Westerhuis heeft een onderdeel van het complex gekocht voor zijn atelier en werkplaats.

Met de projectontwikkelaar wordt gesproken over verdere mogelijkheden van ateliervestiging. De rauwe industriële locatie is een aantrekkingsfactor, voor creatieve bedrijvigheid met grote m2 behoefte.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- De ateliervraag maakt nog geen onderdeel uit van de gebiedsontwikkeling Harculo. Bestuurlijk zijn er in 2022 gesprekken gevoerd met projectontwikkelaar Boei.	2022	Nog in te vullen aantal ateliers	Definitief uitsluitsel eind 2022.

Datum 8 maart 2022
Titel Plan van aanpak

- Ambtelijk zijn er in 2021 en 2022 gesprekken gevoerd over deze mogelijkheid.			

1.1.3 Gebiedsontwikkeling, met kansen op de lange termijn

7. Spoorzone

De Spoorzone is door de gemeente aangewezen als innovatiedistrict van maakindustrie, creatieve ondernemers, culturele voorzieningen (De Fundatie) en onderwijs (Cibap, ArtEZ). Zonder de creatieve sector gaat dit concept echter niet werken. Het rauwe karakter van het gebied is een grote aantrekkingsfactor voor creatieve makers. In totaal is er ongeveer 51.200m2 ruimte beschikbaar voor een mengeling van kleinschalig ondernemerschap en grootstedelijke voorzieningen. Wij brengen hier de nuance aan dat door de verhuurder NS een meer marktconforme huurprijs zal worden gevraagd. Wij verwachten dat vooral de creatieve makers uit de subsector entertainment en media en zakelijke creatieve dienstverlening in staat zijn hier te huren.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- De ateliervraag is integraal onderdeel van de gebiedsontwikkeling Spoorzone. Hierbij gaan we in gesprek met het ECOteam Spoorzone (economie, cultuur en onderwijs) die zich inzet voor een goede mix qua invulling in de Spoorzone.	2022	Nog in te vullen aantal ateliers.	Ongoing, gereed 2025

8. De Nieuwe Veemarkt

In de Nieuwe Veemarkt en de Kamperpoort was van oudsher kleinschalige bedrijvigheid en ambachten. Concrete mogelijkheden voor ateliervestiging zijn: de oude bogenhal van de IJsselhallen en de voormalige Elbertschool.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- Wij maken deel uit van het Veemarkt-overleg. Eerste gesprekken hierover zijn gevoerd en potentie wordt gezien door de projectgroep. Moet nader uitgewerkt worden. Eveneens is het mogelijk dat er in de tijdelijkheid al huisvesting kan worden gerealiseerd	2022	Een aantal ateliers: afhankelijk van de overall planontwikkeling	Nà 2024 (als tijdelijke vestiging kan, dan eerder)

Datum 8 maart 2022
Titel Plan van aanpak

9. Binnenstad en de wijken

In de Binnenstad/Noordschil is een start gemaakt met de gebiedsontwikkeling van de Noordschil. Verschillende gebouwen komen hier de komende jaren vrij. Complicerende factor is dat de meeste van deze panden eigendom zijn van het rijk.

Actie	Start	Resultaat	Wanneer gereed?
- Wij maken deel uit van de gebiedscoalitie Noorderkwartier. De potentie wordt onderzocht door de projectgroep. Moet nader uitgewerkt worden.	2022	Een aantal ateliers: afhankelijk van de overall planontwikkeling	Nà 2024
- In Holtenbroek komt de Van der Capellenschool beschikbaar. Wij gaan in 2022 met de projectleider in gesprek om te bezien of de school geheel of gedeeltelijk kan worden bestemd voor ateliers. Deze invulling past in de lijn om de wijk te verkleuren en niet alleen woningen te realiseren.	2022	Een aantal ateliers: afhankelijk van de overall planontwikkeling	Ongoing
- Wij gaan in 2022 met de gebiedsontwikkelaar Oosterenk in gesprek om te kijken welke mogelijkheden voor ateliers er zijn. Ook hier gaan wij het kantorengedebied verkleuren met andersoortige activiteiten, zoals die van de creatieve sector.	2022	Een aantal ateliers: afhankelijk van de overall planontwikkeling	Ongoing

1.1.4

Expositie ruimte

In dit plan van aanpak richten wij ons vooral op de ruimte voor ateliers, zonder de zorg voor expositieruimte te vergeten. Er was in 2021 870 m² aan expositieruimte beschikbaar. HEVO stelt op basis van gesprekken dat er een tekort is (er zijn geen benchmarkgegevens beschikbaar). In het rapport besteedt HEVO geen aandacht aan Stadkamer, dat ook ruimte en gelegenheid biedt voor exposities. Bovendien is nà het rapport het Academiehuis aan de basisinfrastructuur toegevoegd, met expositieruimte in het Hoogkoor en de Zuidbeuk.

De activiteiten die tentoonstellingsruimte vragen, bestaan uit twee hoofdcategorieën, namelijk:

- a) kleine exposities met een ruimtevraag tot 100/200 m².
- b) grote tentoonstellingen met een ruimte vraag tot 1.000 m².

In het HEVO rapport wordt daarmee de aanname verdedigd dat dat het huidige aanbod aan tentoonstellingsruimten kan groeien tot circa 2.000 m². Ook deze groei is niet opeens te realiseren. Uit de doelgroep van kunstenaars komt vooral het geluid naar meer kleinere expositiegelegenheden naar voren, als aanvulling op De Fundatie. Wij

Datum
Titel

8 maart 2022
Plan van aanpak

gaan op zoek naar mogelijkheden voor deze kleine exposities. Voor de Fundatie zelf is een grote uitbreiding voorzien met een tweede locatie in de Spoorzone.

Ook zijn wij in gesprek met de Anningahof. De Anningahof is een expositiemogelijkheid voor jonge talentvolle makers. Het is een waardevolle aanvulling op De Fundatie. Met ingang van 2022 wordt aan de Anningahof structurele subsidie toegekend, om deze beeldentuin ook voor de toekomst te behouden. De Anningahof en de gemeente kijken samen met de provincie Overijssel welke verdere mogelijkheden van besteding er zijn.

1.1.5 Ontmoeten, netwerken en verbinden

Netwerkvorming van de sector verdient een professionaliseringsslag. Een goed netwerk is bovendien een voorwaarde voor de zichtbaarheid van de sector en de individuen bedrijven, kunstenaars en makers. Creative Works wil als branche-organisatie-invoering de sector vertegenwoordigen in Zwolle en de regio. Zij wil kennis en kunde verspreiden, en de verbinding leggen tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers. Wij ondersteunen Creative Works met structurele subsidie. Tegelijkertijd zien wij dat een deel van de sector (met name de Kunsten) zich niet door Creative Works vertegenwoordigd voelt. Hierover gaan wij met de betrokkenen en Creative Works in gesprek.

Onze stad heeft behoefte aan een onafhankelijk debatcentrum over kunst, cultuur en creatief ondernemerschap. Wij gaan de mogelijkheden van een debatcentrum onderzoeken en daarbij ook verkennen of zo'n centrum de gebiedsontwikkeling kan versterken (denk bijvoorbeeld aan een samenwerking met Perron038 in de Spoorzone).

Onderwijs, studenten en alumni, , productiehuizen en cultuurmakers vormen een voedingsbodem voor ons scheppend vermogen. In het CPZ40 noemen wij dit het concept 'sterren'. Wij zetten in op een optimale aansluiting van de opleidingen op de beroepspraktijk en helpen waar mogelijk Cibap Next en ArtEZ Business Center.

1.2 Lange termijn

In dit plan van aanpak richten wij ons primair op de uitbreiding van atelier- en expositieruimte. Voor de lange termijn maken wij beleid dat de structurele problemen aanpakt, die een goede ontwikkeling van het aanbod in de weg staan. Ook voor de lange termijn zetten wij ons vooral in voor de autonome kunstenaars en talentvolle starters. Zij hebben het door hun andersoortig verdienmodel lastig om voldoende inkomsten te krijgen voor een redelijk bestaan. Bij hen weegt betaalbaarheid zwaar. Voor de andere twee subsectoren zien wij voor ons een aanjagende rol weggelegd, door in de

gebiedsontwikkelingen ruimte te claimen voor de sector en (ver)kleuring te geven aan een gebied (welke creatieve bedrijvigheid willen wij waar hebben?).

Wij hanteren bij de beleidsontwikkeling de volgende uitgangspunten:

- Variatie van het aanbod. De verschillende kunstenaars en creatieve makers stellen verschillende eisen aan een werkruimte. Wij gaan inspelen op de vraag door meer variatie aan te brengen in het aanbod.
- Betaalbaarheid: voor de meeste kunstenaars en creatieve makers waar wij ons op richten, is een marktconforme huur niet te betalen. Wij gaan onderzoeken of de huur betaalbaar kan worden gemaakt, binnen de wettelijke bepalingen die er gelden (wet Markt en Overheid). Met *betaalbaar* wordt bedoeld: afgestemd op het inkomen van de van de creatieve vakmensen.
- Tijdelijkheid en flexibiliteit: kunstenaars en creatieve vakmensen hebben soms behoefte aan tijdelijke ruimte voor projecten, manifestaties, grote opdrachten, etc. Wij zetten in op het tijdelijk beschikbaar stellen van gebouwen, als zich geschikte mogelijkheden in ons vastgoedbestand voordoen.
- Kwaliteitstandaard: wij willen dat nieuwe locaties voldoen aan de eisen van duurzaamheid.
- Doorgroeien en doorstromen: In het huidige toelatingsbeleid is het inkomen het belangrijkste criterium om in aanmerking te komen voor een atelier. Een stimulans tot doorgroei en doorstroming ontbreekt. Het leidt tot een wachtlijst met weinig vooruitzicht op een snelle plaatsing. Jong talent vertrekt en zoekt buiten Zwolle een plek, met ongewenste gevolgen voor de stad. Wij gaan – naast de inkomenstoets - inzetten op de (onafhankelijke) toetsing van opleidingsvereisten, aantoonbare professionele ontwikkeling en maatschappelijke relevantie. Wij plaatsen daarbij wel een kanttekening: voor doorstroming moeten er ook doorgroeilocaties beschikbaar zijn. Deze zijn er nu niet. Een tweede opmerking betreft de maatschappelijke relevantie. Wij verwachten van kunstenaars die gebruik maken van gesubsidieerde werkruimte dat zij voldoende toegevoegde waarde hebben. Samen met vertegenwoordigers uit de sector gaan wij een lijst van criteria opstellen.

1.2.1

Beheer

Onze atelierpanden worden beheerd door Stichting Ateliers Zwolle (SAZ). SAZ beheert ook de wachtlijst. De huurcontracten worden voor een jaar afgesloten en telkens stilzwijgend verlengd. SAZ ontvangt een vaste subsidie, voor onderhoud en huurreductie. De huurders van SAZ zijn overwegend autonoom kunstenaar. Het pand Rieteweg 10 wordt in opdracht van de gemeente beheerd door CO (Creatieve Coöperatie), dat daarvoor een variabele subsidie ontvangt op de exploitatielasten. In de tijdelijkheid worden soms gemeentelijke panden verhuurd door Adhoc en Carex. In de praktijk is er groot verschil in uitvoering tussen de beheerders. SAZ, Adhoc en Carex zijn

Datum 8 maart 2022
Titel Plan van aanpak

vooral pure beheerders, terwijl CO naast deze taken ondersteunende activiteiten verricht, zoals het organiseren van kennisoverdracht, aanbieden van *makerspaces*, e.d.. Onderdeel van het atelierbeleid wordt de vernieuwing van de beheersvorm. Wij gaan met de beheerders in gesprek over de vorming van een beheerkoepel, met als doel onderlinge samenwerking, verdeling van ruimte-zoekenden over elkaars atelierbestand, en het aanbieden van extra activiteiten van alle atelierhuurders in de stad. Hierbij nemen wij ook het oneigenlijk gebruik van onze ateliers onder de loep.

1.2.2 Artists-in-residence

De expositiemogelijkheden die wij hebben en willen toevoegen, staan in beginsel open voor alle kunstenaars, ook van buiten Zwolle. Het beperkte aanbod aan ateliers en expositiemogelijkheid leidde er ook toe dat er weinig is geëxposeerd van het werk van niet-Zwolse kunstenaars.

Naast de uitbreiding van expositieruimte is ook de artists-in-residence een bekend middel om kunstenaars van buiten Zwolle naar onze stad te halen. Wij willen artists-in-residence faciliteren en inzetten op short-stay voorzieningen en verblijfsateliers (bijvoorbeeld zeecontainers als werkplekken).

1.3 Financiën

Voor het uitbreiden van de ruimten om te creëren en te presenteren is tot 2025 €75.000,= extra per jaar beschikbaar, aanvullend op de structurele middelen. Dit budget zal vooral worden ingezet om in de tijdelijkheid en *placemaking* het een en ander mogelijk te maken, zoals het tijdelijk gebruik van het pand van Collectie Overijssel.

Daarnaast heeft de raad ermee ingestemd dat voor de realisatie en exploitatie van de Wheeme en de vervanging van atelierruimte voor Rieteweg 10 apart budget wordt aangevraagd. Gezien de grote van de opgave is de verwachting dat financiën van €75.000 onvoldoende zijn. De behoefte aan groei aan m2 is niet in lijn met dit beschikbare budget. We zullen de raad tijdig informeren als er een kans zich voordoet, die niet binnen de bestaande budgetten past en extra financiering behoeft.

1.3.1 Overzicht van Financiën

Voor de ateliers is een structureel budget beschikbaar van €193.890,=; hiervan is €143.890,= beschikbaar als subsidie voor Stichting Ateliers Zwolle en €50.000,= als bijdrage voor de exploitatie van Rieteweg 10. Bij de vaststelling van de Uitvoeringsagenda is door de raad daarenboven €75.000,= structureel beschikbaar gesteld voor ateliers en expositieruimten. Met deze subsidies wordt zowel een bijdrage geleverd aan het betaalbaar maken van de huur, als aan het onderhoud van de panden.

ACTIE / ACTIVITEIT	FINANCIERING	FINANCIERINGSBRON
Rieteweg 10 vervangen	Aparte budgetaanvraag	Integraal afwegen bij de begroting 2023
De Wheeme	Aparte budgetaanvraag	Integraal afwegen bij de begroting 2023
Collectie Overijssel	Budget Uitvoeringsagenda	Is geregeld in de begroting 2022: Uitvoeringsagenda

Datum 8 maart 2022
 Titel Plan van aanpak

Dwarz	€25.000 p/jaar	Via het structureel Budget Cultuur
Odeon-complex: IPO-locatie inzetten	PM	Integraal afwegen bij de begroting 2023
Odeon-complex: voormalige filmzalen	Verhuur aan Zwolse Theaters	PM
Het Lokaal	€25.000 p/jaar	Via het structureel Budget Cultuur
Harculo	In overleg met projectontwikkelaar	PM
Spoorzone	In overleg met project Spoorzone	PM
De Nieuwe Veemarkt	Vervangingsbudget Rietweg 10	Integraal afwegen bij de begroting 2023
Binnenstad en gebiedsontwikkelingen	PM	PM
Artists-in-residence, zeecontainers	PM	Incidentele subsidieaanvraag door derden bij de regeling Cultuur & Kwaliteit
Anningahof	€25.000 p/jaar	Is geregeld in de begroting 2022: Uitvoeringsagenda
Academiehuis	€50.000 p/jaar	Is geregeld in Begroting 2022: Uitvoeringsagenda
Creative Works	€12.500 p/jaar	Is geregeld in Begroting 2022: Uitvoeringsagenda
Artpitch038	Per 2022 met €25.000 p/jaar structureel opgehoogd	Is geregeld in Begroting 2022: Uitvoeringsagenda